

Verbin perusmuoto: da-infinitiivi

Huom! Suomen kaksitavuisia ta-vartaloisia verbejä vastaavat virossa kaksivartaloiset verbit. da-infinitiivi on kaksitavuinen ja tunnukseton.

1. suomen -a, -ä

viron -da

luke/a

luge/da

soitta/a

sõi/ta 'ajaa'

oppi/a

õppi/da

otta/a

võt/ta

kasva/a

kasva/da

saatta/a

saa/da

asu/a

asu/da

voitta/a

või/ta

elä/ä

ela/da

katta/a

kat/ta

pitä/ä

pida/da

joutu/a

jõu/da 'ehtiä'

anta/a

an/da

opetta/a

õpeta/da

löytä/ä

lei/da

kirjoitta/a

kirjuta/da

tahto/a

tah/ta

lopetta/a

lõpeta/da

tunte/a

tun/da

verbin perusmuoto: da-infinitiivi

2. suomen -ta, -tä	viron <u>-ta</u>	korja/ta	<i>korja/ta</i> 'kerätä, poimia'
osa/ta	<i>osa/ta</i> [lue: osatta]	haka/ta	<i>haka/ta</i> 'ruveta, alkaa'

---

3. suomen -da, -dä viron -a tai -da

a) saa/da   *saa/da*

voi/da   *või/da*

jää/dä   *jää/da*

b) käy/dä   *käi/a*

vie/dä   *vii/a*

näh/dä   *näh/a*

teh/dä   *teh/a*

tuu/da   *tuu/a*

syö/dä   *süü/a*

juo/da   *juu/a*

da-infinitiivillä on yksi sijamuoto: **inessiivi**, jota viron kieliopissa sanotaan **des**-muodoksi. Käytöltään se vastaa sekä vuomen 2. infinitiivin inessiiviä että instruktiivia.

luge/da : luge/des; osa/ta : osa/tes; käi/a : käi/es

õppi/da : õppi/des; korja/ta : korja/tes; näh/a : näh/es

ela/da : ela/des; haka/ta : haka/tes; tuu/a : tuu/es

da- infinitiivie kaytetaan sanojen kanssa:

- ✓ **tahtma** haluta → **tahan** uskuda, **tahaksin** juua, **tahetakse** kuulata
- ✓ **soovima** toivoa → **soovime** kuulata, **soovitakse** vaadata, **ei soovinud** puhata
- ✓ **võima** voida → **võin** ütelda, **võin** raakida, **võiksin** laulda
- ✓ **oskama** osata → **oskan** tõlkida, **oskame** kupsetada, **ei oska** vastata
- ✓ **püüda** pyrkia → **püüan** aru saada, **püüame** teha, **püütakse** unustada
- ✓ **lubama** lupaa → **luban** tuua, **lubasime** kohtuda, **lubasid** anda
- ✓ **armastama** rakastaa → **armastan** laulda, **armastas** olla, **ei armasta** lugeda
- ✓ **on vaja** pitaa → **on vaja** sõita trammiga, **oleks vaja** aidata
- ✓ **on tarvis** pitaa → **on tarvis** arutada, **oleks tarvis** esineda
- ✓ **mulle meeldib** tykkaan, pidan → **mulle meeldib** esineda, **talle meeldiks** voistelda

da- inf. kasutamine (jatkuu)

- ✓ **on hea** on hyvä → **on hea** mõtelda, **oleks hea** kokku leppida
- ✓ **on raske** on vaikea → **on raske** unustada, **oleks raske** leida
- ✓ **on igav** on tylsä → **on igav** kuulata, **oleks igav** töötada
- ✓ **tuleb** täytyy → **tuleb** kinkida, **tuleks** keelduda
- ✓ **on kahju** on sääli → **on kahju** ära minna, **oleks kahju** lahkuda

Verbin taivutus: PREESENS

× da-infinitiivi ja preesens ovat astevaihtelusanoissa aina **päinvastaisessa asteessa**.

× Kaikki preesensin muodot ovat viron kielessä **samassa asteessa**.

1. Kun inf. on vahva-asteinen (tunnus V + da tai Ø), preesens on heikko-asteinen

luge/da:

sõi/ta:

loe/n   loe/me

sõida/n   sõida/me

loe/d   loe/te

sõida/d   sõida/te

loe/b   loe/vad

sõida/b   sõida/vad

MYÖS: *rääki/da : räägi/b, mahtu/da : mahub, pida/da : pea/b, sündi/da : sünni/b, sada/da : saja/b, sulge/da : sulle/b, võtta : võta/b, või/ta : võida/b, maks/ta: maksa/b, jõuda : jõua/b, saa/ta : saada/b, an/da : anna/b, lei/da : leia/b, tun/da : tunne/b, tea/da : tea/b*

2. Kun inf. on heikkoasteinen (tunnus V + ta tai C + da), preesens on vahva-asteinen.

a) supistumaverbit (vokaalivartalo)

osa/ta:

haka/ta:

oska/n   oska/me   hakka/n   hakka/me

oska/d   oska/te   hakka/b   hakka/te

oska/b   oska/vad   hakka/d   hakka/vad

b) konsonanttivartalo

õmmel/da : õmble/n   ütél/da : ütle/n

võidel/da : võitle/n   mõtel/da : mõtle/n

NB! *tuu/a : too/n*

süü/a : söö/n

juu/a : joo/n

luu/a : loo/n

lüü/a : löö/n

NB! *minna* 'mennä, lähteä'

lähe/n

lähe/d

lähe/b

lähe/me

lähe/te

lähe/vad

Liitepartikkeli: -ki, -gi

suomen -kin, -kaan, -kään

Siskoni/kin on jo naimisissa.

Hän on ehkä jo puhunut/kin.

Hän ei tullut/kaan.

Kumpi/kaan ei ole kotona.

viron -ki, -gi

Mu õde/gi on juba abielus.

Ta on ehk juba rääkinud/ki.

Ta ei tulnud/ki.

Kumb/ki ei ole kodus.

★ -ki liittyy soinnittomaan konsonanttiin (k, p, t, g, b, d, s, h), -gi liittyy soinnilliseen konsonanttiin (l, m, n, r, v) ja vokaaliin.

★ Kielteisessä ja myönteisessä lauseessa käytetään samaa partikkelia.

Tiigrikutsu

Täida tühjad lüngad Joel Steinfeldi laulu järgi

Mul juba sünnist saadik ..... süda sees,
mul kõik on ..... ja ..... kes seal metsa sees,
mul ..... , ... nahas käib,
mul terve mets vaid ainult ..... täis -
ise olen ..... ja ma ei karda kedagi.

Kord ..... laulus kõlas väga kaunis viis
ja ..... õpetlikud sõnad lausus nii:
„Sul ainsaks vaenlaseks on loodud .....!“
Kuid ma ei suutnud uskuda neid sõnu siis,
sest et olen ..... ja ma eikarda kedagi.

Ja kord siis seisiski mu vastas ..... ,
tal julgelt otsa vaatasin ei jooksnud eest,
sest et olen ..... ja ma ei karda kedagi.

Mul haavad paranend, mul ..... süda sees,
mul kõik on ..... ja ..... kes seal metsa sees,
mul terves metsas ainult ..... need,
mul ainsaks vaenlaseks on loodud ..... ,
sest et olen ..... ja ma ei karda kedagi.

Tiigrikutsu

Õiged vastused: Joel Steinfeldi laulu järgi

Mul juba sünnist saadik tiigri süda sees,
mul kõik on õed ja vennad kes seal metsa sees,
mul ema ööbik, isa lõvi nahas käib,
mul terve mets vaid ainult sugulasi täis -
ise olen tiigrikutsu ja ma ei karda kedagi.

Kord ema laulus kõlas väga kaunis viis
ja isa õpetlikud sõnad lausus nii:
„Sul ainsaks vaenlaseks on loodud inime!“
Kuid ma ei suutnud uskuda neid sõnu siis,
sest et olen tiigrikutsu, ja ma eikarda kedagi.

Ja kord siis seisiski mu vastas jahimees,
tal julgelt otsa vaatasin, ei jooksnud eest,
sest et olen tiigrikutsu ja ma ei karda kedagi.

Mul haavad paranend, mul tiigri süda sees,
mul kõik on õed ja vennad, kes seal metsa sees,
mul terves metsas ainult sugulased need,
mul ainsaks vaenlaseks on loodud inime,
sest et olen tiigrikutsu, ja ma ei karda kedagi.

Arvutiõpetus Eesti koolides

- ★ Otsi internetist vastused järgmistele küsimustele:
- ★ Mida tähendab *'tiigrihüpe'*?
- ★ Mis on Õppiva tiigri eesmärk? Õige vastus leidub leheküljel www.tiigrihype.ee/?op=body&id=6
- ★ Milliseid õppekeskkondi Tiigrihüppe sihtasutus soovitab koolidele kasutada?
- ★ Võrdle õpetaja kogemusi (1980-aastatest) tänapäeva arvutiõppe tasemega Eesti koolides – oma arvamus.
Hea näitena sirvi:
<http://www.tdl.ee/~anumai/arvutiopetus.html>

Vastused:

- E-õppe arengukava üldhariduses aastatel 2006-2009 (Õppiv Tiiger) sihiks on luua põhi- ja keskhariduse tasemel tegutsevates Eesti koolides eeldused ja tingimused õpiühiskonna kujundamiseks. Muuhulgas ütleb arengukava järgmist:
- arendada välja veebipõhised eestikeelsed õpiahaldussüsteemid ja muuta need koos digitaalsete õppematerjalidega koolidele kättesaadavaks õpiobjektide aida ja vahendusplatvormi kaudu;
- luua ja muuta kõigile koolidele kättesaadavaks uudsed e-õppe teenused: e-portfoolio, õpetuslikud mängud, veebipõhised koolidevahelised õpiprojektid ja võistlused;
- muuta e-õpe koolide igapäevase õppekorralduse, õppekavade ja õpetajakoolituse loomulikuks osaks.
- Selleks, et neid eesmärke saaks täita, on vaja luua kvaliteetset e-õppevara ning arendada e-õppe keskkondi.
- Tiigrihüppe Sihtasutus soovib koolidele kasutamiseks e-õppe keskkondi VIKO, IVA ja Moodle.
- Koolile uue kodulehekülje tegemiseks pakub suurepärase võimaluse Kooliplone
- <http://www.tiigrihype.ee/?op=body&id=35>
-

Kirjuta sõnad mitmuse nominatiivis:

		b) esimene viga	kiire jalg
a) uus lukk	kurb lesk	terav nuga	kallis kuld
punane lipp	noor kask	paks siga	märg muld
suur kott	kindel usk	madal mägi	roheline mänd
vana sepp	halb koht	sügav jõgi	kõrge hind
kõrge lepp	kollane leht	eilne luba	sirge selg
pikk kepp	ilus viht	endine tuba	tühi rand
tark naine	külm nahk	sada rada	sõbralik vend
lahtine luuk	õnnelik kirjanik	talvine regi	soe leib
valge pink	rahulik õhtu	väike pood	laisk mees
sinine lamp	kuiv kuusk	hea saag	arg ori
		rasvane praad	julge poiss

Kirjuta sõnad mitmuse nominatiivis:

c) uus mõte	soe kinnas
pikk hüpe	kõrge kallas
peen teivas	paljas varvas
talvine saabas	eesti murre
arg lammas	külm suhe
märg mäta	must ratas
villane kate	katkine hammas

Kirjoita lauseet monikossa. (Huom! Viron predikatiivi on aina nominatiivissa, myös monikollisen subjektin kanssa!)

1. Sõnaraamat on paks.
2. Tüdruk on õnnelik.
3. Korter on avar.
- K. Sõnastik on väike.
- S. Teater on tühi.
6. See on väike riik.
- S. Minu naaber on kirjanik.
8. See üliõpilane on soomlane.
9. Mul on õige õpik.
10. Värv on tume.
11. Järv on madal.
12. See naine on noor.
13. See keel on raske.
- 1 . Talv on külm.